

KYRKNYTT

Tidningen om

LIVSFRÅGOR OCH KRISTEN TRO

från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö | www.kyrknytt.se

vardags-

SYNDER

Synderna är inte som förr

Läs om nya och gamla synder och vad vi gör med dem

2

2015

Späckad sommar i kyrkan

Dans, bus, mingel, föredrag, mässa, konsert, café – välj själv!

Också vårt eget trassel
kan erbjuda en väg ut.

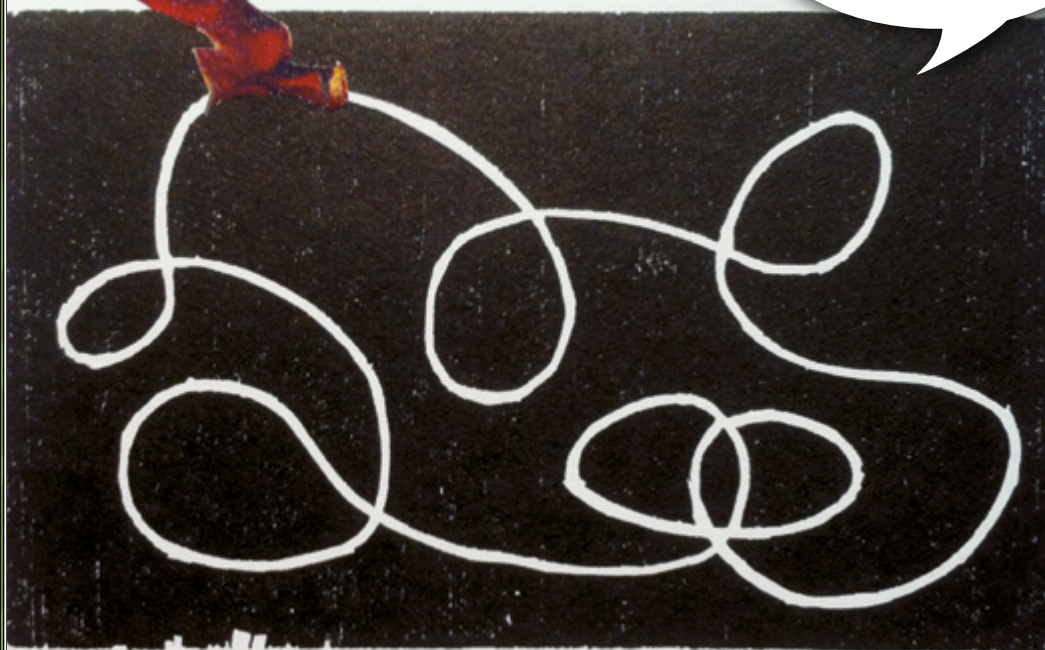

Bild: Hans Kvarström/universitetskyrkankarlstad.blogspot.se

Vi är långt ifrån perfekta som människor och kommer heller aldrig att bli det. Men att synda, vad är det egentligen i dag? Att bryta mot tio Guds bud?

Frågan väckte vår nyfikenhet så vi vände oss till Stefan Einhorn, som undersökt vad svenska folket nu för tiden anser vara fel eller synd.

Listan han fick lyfte bland annat fram girighet och främlingsfientlighet, nog så aktuella ämnen i vår tid.

VI HAR OCKSÅ TALAT med biskop Esbjörn Hagberg för att försöka förstå vad kyrkan menar då den pratar om människan som syndare.

I slutändan handlar ju kyrkans tal om synd och skuld inte om att tynga

människor med snäva och föråldrade moralbegrepp för att hålla dem i Herrans tukt och förmaning.

DESSUTOM HAR VI undersökt en av de gamla dödssynderna: avund – och funnit att den inte bara är svart. Den kan rent av vara meningsfull, eftersom den tvingar oss att gå på gång ompröva våra liv. Missunnsamhet signalerar nämligen att vi önskar något som vi upplever att vi inte har och genom att ta ansvar och utveckla det som för oss är viktigast i livet, går det att få avunden att försvinna.

VI UNDERSÖKER även skvallrets, eller struntpratets, funktion och presenterar våra vanligaste vardagslögnen.

Mest skvaller

SYND...

CECILIA HARDESTAM

ansvarig utgivare
och redaktör

KYRKNYTT

Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5
652 24 Karlstad
www.kyrknytt.se

ansvarig utgivare och redaktör
Cecilia Hardestam 054-14 15 32
cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se

grafisk form
Maria K-Back, Whiter Shade

tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Svenska kyrkan

www.facebook.com/
delatrodelaiv

omg.svenskakyrkan.se

GUD FINNS — på nätet också!

SÖKER DU SVAR på frågor om livet och kristen tro ur ett svenskkyrkligt perspektiv? Sedan drygt ett halvår tillbaka finns en ny sida på Svenska kyrkans webbplats "Oh my god – OMG". Sidan riktar sig främst till skolelever men kan vara av intresse för alla åldrar.

PÅ FACEBOOKSIDAN "DELA TRO – DELA LIV" delar unga och gamla med olika bakgrund med sig av sina personliga tankar om tro och liv.

Inläggen berör högt och lågt och förhoppningen är att berättelserna ska ge mod åt fler att våga dela med sig av sin tro på Gud. Minst en berättelse i veckan delas på sidan, men troligtvis många fler. Projektet ska pågå under ett år och utvärderas sedan. ●

Pratatillpunkt.

I ÄRKEBISKOPEN ANTJE JACKELÉNS nystartade podcast "Prata till punkt med ärkebiskopen" samtalar hon med intressanta personer om existentiella frågor, kristen tro och det goda samhället.

– I ett medieklimat med högt tempo och korta klipp vill jag ge utrymme för ett lite längre samtal där det finns möjlighet att tänka högt, tala till punkt och reflektera också över de frågor som ofta inte ställs, säger hon.

Fem samtal har förts under våren: Med författaren Jonas Gardell talar ärkebiskopen om normer, med journalist Martin Schibbye om hopp och med Carolina Klüft om prestation, ledarskap och att plocka fram det bästa hos varje individ.

Samtalet med europaparlamentarikern Cecilia Wikström kretsar kring tro och politikens utmaningar medan det med journalist Marciej Zaremba berör solidaritet och bildningens betydelse. ●

FÖRUTOM SOM PODCAST hittar du samtalen på www.svenskakyrkan.se/pratatillpunkt

Öppnar kyrkornas nattboende igen?

DET KYRKLIGA NÄTVERKET som drivit nattboendet Vintervärme har nu utvärderat sitt arbete. Ungefär 50 volontärer och tio anställda har varit engagerade för att kunna erbjuda 15 hemlösa sängplatser, kvällsmat och frukost varje dag från mitten av januari till sista mars.

– Vi vill tacka alla som har ställt upp ideellt och alla som har skänkt pengar, utan deras insats hade det aldrig gått, säger diakon Lasse Söderberg.

Notan för projektet, som fungerat mycket bra, landade på cirka 150 000 kronor förutom lönekostnaderna för de anställda. Fortsatta samtal får nu utvisa om det blir ett nattboende även till hösten, eventuellt i samarbete med Karlstads kommun. ●

Fler tror mer på Svenska kyrkan

SVENSKA KYRKAN har avancerat från tionde till sjätte plats i den oberoende undersökningen *Förtroendebarmeter*. Därmed placerar sig kyrkan före såväl riksdagen och regeringen som kungahuset!

Samtidigt minskar också antalet personer som väljer att lämna kyrkan. År 2014 gick 24 000 färre personer ur organisationen jämfört med år 2013.

Ser man till riket som helhet är nu 64,6 procent av befolkningen med i Svenska kyrkan. För Karlstads stift är dock siffran betydligt högre. Här är hela 75 procent medlemmar, endast Luleå stift har en högre procentuell andel tillhöriga, 75,5 procent. ●

boktips

Otaliga människor berättar att de känt sig hjälpta och stärkta av Martin Lönnebos respektive Margareta Melins sätt att tala om kristen tro och andlighet. Därför tipsar vi om två små nya böcker inför läsning under lata somrardagar.

Den första är Thomas Lernalers biografi *Martin Lönnebo – biskopen från Storkågeträsk*. Här tecknas bilden av en man som är tacksam över ett rikt liv. Vi får ta del av hans livssyn, gudsupplevelser, viktiga inspiratörer och också lära känna hans skapande sida.

I den andra, med titeln *Förlåta och bevara sitt hjärta*, bjuder författaren och poeten Melin på en fin liten, lågmäld och mediativ framställning kring ett komplext ämne. Det är inte för inte hon fått HM Konungens medalj för betydelsefulla insatser som författare i andliga och existentiella frågor. ●

A close-up portrait of Stefan Einhorn, a man with short dark hair and striking blue eyes, wearing a maroon sweater over a light blue collared shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression.

Efter tre olika opinionsundersökningar och 1 200 intervjuer, tror sig författaren Stefan Einhorn ha svaret på vad vi numera tycker allra mest illa om av alla mänskliga beteenden.

Synderna är inte som förr

○ - - - - - text ANN LAGERSTRÖM bild THRON ULLBERG - - - - - ○

Det började med en frukost. Nej, det var inte så att de lättjefullt frosade eller vällustigt vräkte i sig. Det var en alldeles lagom frukost med några vänner bara. Plötsligt föreslog en av deltagarna att de skulle ägna morgonen åt att avslöja vilken mänsklig egenskap de tyckte allra, allra värst om.

Initiativtagaren erbjöd sig att börja och sa: "Besserwisser."

Stefan Einhorn hör sig själv säga: "Snällhet."

Kanske var det i den stunden, eller möjligen lite senare på dagen, som författaren, föreläsaren och professorn i molekylär onkologi Stefan Einhorn, fick idén till sin senaste bok *De nya dödsynderna*.

Eftersom han redan avhandlat vår snällhet, medmänsklighet och visdom i tidigare böcker, var det kanske hög tid att närma sig det mörka, det som föröder, trasar sönder och förstör?

För hur är det egentligen med de där sju gamla dödsynderna som formulerades av en munk i öknen i Egypten för över 1600 år sedan, är de aktuella än i dag? Eller är det andra handlingar och känslor som nu för tiden är de största hindren för att vi ska kunna leva och göra gott? Och om det är så – vilka är de?

Uppdraget visade sig inte vara helt enkelt. Av alla de beteenden vi människor har, vilka kunde komma i fråga?

Författaren Einhorn kände sig rätt vilsen, inte kunde väl han ensam bara fantisera eller filosofera fram vår tids största synder. Nej, han fick ta hjälp av forskaren Einhorn som via tre olika opinionsundersökningar och över 1200 deltagare till slut lyckades med relativt god vetenskaplig trovärdighet vaska fram vår tids sju mest avskyvärda och destruktiva synder – falskhet, hat, hänsynslöshet, översitteri, trångsynthet, främlingsfientlighet och girighet, i den ordningen.

HAN HAR BETT MIG komma till "kontoret". Det vill säga till den luftiga kombinerade bar och hotellobby som han arbetar i sedan han flyttat från villa in till stan ("Vilken lättnad, ångrar det inte en dag!").

Vi slår oss ner. Vi dricker förstas kaffe. Vi går rakt på sak.

Är falskhet verkligen vår tids största dödsynd?

– Jag medger att jag också blev förvånad när jag såg resultatet, säger Stefan, men 83 procent av försökspersonerna menade att det är det. Och efter ett tag förstod jag varför.

Så här resonerar han: Tillit är ett av mänsk-

lighetens mest grundläggande behov. Ett litet barn är hjälplöst och helt beroende av sina vårdnadsgivare. Hen måste kunna lita på att de där händerna som bär och matar inte är falska och bedrägliga. Och det här behovet av att känna förtroende tar vi med oss in i vuxenlivet. Att bli lurad, dragen vid näsan, ljugen rakt upp i ansiktet tar oss hårt.

TILLIT HAR OCKSÅ visat sig vara en av de viktigaste faktorerna för att ett samhälle ska fungera, skriver Stefan. Om människor inte litar på varandra och på samhällets institutioner leder det obönhörligen till en negativ spiral med korruption och segregation som resultat. Och vi lever i ett av de mest tillitsfulla samhällena i världen. Falskhet är ett hot mot allt detta.

Så nåde den som offentligt avslöjas med något bedrägeri – minsta obetalda räkning eller klippt kvitto kan orsaka krigsrubriker, medialt gatlopp och krav på avgång eller helpudel. Ett bevis så gott som något på att detta är en genuin svensk nutida dödsynd.

Men är vår tro på den ärliga svensken inte lite romantisk? Hur ärliga är vi egentligen?

– Så där. Jag tycker jag ser falskhet hela dagarna, folk glider på sanningen, pratar bakom ryggen, säger inte som det är. Men den där småfalskheten hör nästan till, det är mer ett socialt smörjmedel än en dödsynd. Vad skulle hända om vi hela tiden var 100 procent ärliga?

Han har funnit studier som visar att redan i två-tre-årsåldern är barn beredda att ljuga om det gynnar dem själva. Men de små är enkla att avslöja, eftersom de lätt försäger sig. I tidiga tonåren har "falskheten" dock förfinats och undersökningar visar att det nästan är omöjligt att avslöja en tolvåring som bestämt sig för att tulla på sanningen. Vi ljuger dessutom ofta, många gånger varje dag. I ett samtal på tio minuter med en främling hinner 60 procent dra till med minst en lögn.

Lika falska verkar vi kunna vara när vi lovat något. Ungefär hälften av oss, visar den forskning Stefan letat fram, är i en experimentsituation beredda att bryta våra löften om vi tjänar pengar på det.

Du själv då?

– Falsk – absolut, jag är väldigt mån om att skydda min omgivning. De som påstår att de alltid är ärliga och säger vad de tycker, gör det enkelt för sig och lämnar ett spår av förödelse efter sig.

De klassiska dödssynderna

DET VAR ÖKENFADERN Johannes Cassianus som på 400-talet formulerade vilka han ansåg var de sju värsta hindren, eller som han uttryckte det "huvudlasterna", för att lyckas leva med "rent hjärta".

150 år senare togs idén upp av den katolske påven Gregorius den store och har sedan dess varit tema både inom kyrkan och konsten.

Högmod

Vällust

Frosseri

Girighet

Lättja

Vrede

Avund

När man läser listan över de moderna döds- synderna är det lätt att tro att de inte handlar om mig. Inte är jag översittare, hänsynslös och främlingsfientlig. Men Stefan menar att det hos oss alla finns destruktivitet som det gäller att få syn på och erkänna.

– Om vi är omedvetna om de mörka sidorna inom oss blir vi hjälplösa offer för dessa krafter. Men om vi känner till och accepterar dem kan vi också lära oss att hantera dem.

Och det är inte bara enskilda personer som kan drivas av de dödliga synderna. Hela kulturer kan vara bärare av svärta.

– Ett exempel är den girighet som driver människan att förstöra det ekologiska systemet som vi är helt beroende av.

DET FINNS FÖRSTÅS GRADER i syndandet. Att av girighet medvetet släppa ut stora mängder gift i naturen trots att man vet att det kommer att förstöra marken lång tid framöver, skulle kanske de flesta av oss tveka inför. Däremot går det betydligt lättare att måla båten med giftig bottenfärg, ta bilen istället för bussen, och kasta plasten i soptunnan istället för på återvinningsstationen.

– En mörk egenskap är inte som en strömbrytare – antingen på eller av, säger Stefan. Istället har vi dem i olika grad, eller kanske kommer de fram vid vissa tillfällen. Vi är komplexa varelser.

Någon kan vara korrekt på jobbet och översittare hemma. Vi kan vara hänsynsfulla mot dem vi räknar till vår innersta krets och okänsliga mot dem som står utanför. Vi kan vara vid-synta i vissa frågor och trångsynta i andra.

– Dessutom vet vi inte vad som händer under extrema förhållanden som olyckor, krig och katastrofer. Under sådana omständigheter kan människor göra fruktansvärda saker mot andra, handlingar som de aldrig trott sig kapabla till.

Men – och det här är det viktiga – Stefan Einhorn är övertygad om att vi kan förändras. Det är inte lätt, men det går. Och det är därför han skrivit boken.

Han vill att vi ska läsa listan, reflektera över en dödssynd i taget och ärligt fråga oss: Jag då? Hur gör jag? Finns det ett drag av översitteri, hänsynslöshet och främlingsfientlighet hos mig? Och hur kan jag få bukt med dem så att jag undviker att bidra till det onda i världen?

Falsk berättade du att du ibland är, men hur är det med nummer två, hat?

– Nja, det känns främmande. Jag kan tycka illa om, men hata, nej. Hänsynslös är jag däremot ibland när jag handlar utifrån bristande omtanke och inte ser vilka konsekvenser mina handlingar får.

Är du en översittare?

– Nej ... någon mobbare är jag inte.

Girig?

– Min fru brukar säga att jag inte söker status genom prylar och pengar. Istället är det viktigt för mig att jag framstår som en juste person. Och ibland som en klok person även om jag inte alltid är det. Och som en smart person. Fan, nu är jag för öppenhjärtig. Nästa.

Trångsynt då?

– Ja. Det är alla. Vi är uppväxta med ett visst paradigm som får oss att se tillvaron på ett bestämt sätt. Vi tror oss veta vad som är rätt och vad som är fel. Det kan vara svårt att både se och rucka på.

Är du främlingsfientlig?

– Absolut, det ingår i våra allra äldsta instinkter. Att kunna skilja på vänner och okända var en gång i tiden livsviktigt och vi delar fortfarande in människor i de som tillhör den innersta kretsen och de andra. Och inte handlar det enbart om människor från andra länder – det går lika bra med kön, fotbollslag, klass, åsikter, klädstilar. Sedan stärker vi vår grupp-känsla genom att se ner på dem som vi valt bort. Det är mycket farligt, en ödesfråga. Kan vi inte kontrollera de här impulserna, är jag rädd att det går åt pipan.

NEJ, STEFAN ÄR INTE så naiv att han tror att hans bok kan få läsarna att förändra världen. Men han hoppas, ja han hoppas verkligen, och räknar med att få en del bassning för att han försöker agera världsförbättrare.

– Det får jag ta. Jag vill verkligen bidra en gnutta till en bättre värld. Det är därför jag skriver böcker, startar Centrum för social hållbarhet på Karolinska institutet som forskar på medkänsla och ger pengar till välgörande ändamål ...

Han blir tyst. Hoppsan, nu sa han det där han inte hade tänkt berätta, att den tidigare boken, *Konsten att vara snäll*, sålde så bra att det blev pengar över, rätt mycket. Och att han, när han lagt undan till sin egen trygghet och lite till barnen, insåg att han inte behövde mer och istället startade en stiftelse. Nu går 30 procent av allt han tjänar dit.

Vad gör stiftelsen?

– Stöder bra forskningsprojekt i låginkomstländer, inriktade på barns överlevnad. I Uganda handlar det om nyfödda, i ett annat projekt om att barn inte ska bli felbehandlade när de har hög feber.

Varför vill du inte berätta om det?

Nu vecklar han in sig en stund i sina dubbla känslor. Å ena sidan uppmanar han alla andra som har mer än de behöver att de ska berätta om att de skänker, som inspiration. Å andra

De 7 moderna dödssynderna

Listan är framtagen med hjälp av tre opinionsundersökningar där 1200 deltagare fått välja och rösta utifrån en lista på 44 förkastliga beteenden.

1. Falskhet

SYNONYMER: svekfullhet, opålitlighet och oärlighet

STEFANS DEFINITION: Falsa människor är inte att lita på eftersom de sviker, ljuger och bedrar, ofta i hemlighet.

2. Hat

SYNONYMER: fiendskap och avsky

STEFANS DEFINITION: Djup känsla av avsky och fiendskap inför en annan individ.

3. Hänsynslöshet

SYNONYMER: skoningslöshet och obarmhärtighet

STEFANS DEFINITION: Handlingar eller målsättningar som eftersträvas utan att man bryr sig om andras lidande eller övriga former av skadeverkningar.

4. Översitteri

SYNONYMER: penalism, mobbing, förtryck

STEFANS DEFINITION: Handlingar som syftar till att trycka ner andra personer.

5. Trångsynhet

SYNONYMER: ensidighet och inskränkthet

STEFANS DEFINITION: När människor är fördomsfulla, intoleranta och saknar perspektiv.

6. Främlingsfientlighet

SYNONYMER: rasism och xenofobi

STEFANS DEFINITION: Rädsla och avsky för människor som inte är som den egna gruppen, ofta kopplat till fördomar.

7. Girighet

SYNONYMER: lystnad, snålhet, penningbegär

STEFANS DEFINITION: Överdriven längtan efter att samla pengar och materiella tillgångar, ofta kombinerad med ovilja att dela med sig. Gränsar till egoismen och inställningen "what's in it for me?".

sidan vill han inte slå sig för bröstet.

– Men nu är det gjort. Och det är väl lika bra.

Har du alltid varit en världsförbättrare?

– Nej, jag hade en kris för snart 20 år sedan, den gav möjlighet att ifrågasätta mitt liv som karriärst.

Karriärst?

– Ja, det får man nog säga. Mitt livsmål på den tiden var att först bli överläkare, sedan professor och så institutionschef på Radiumhemmet på Karolinska sjukhuset, precis som min pappa Jerzy.

Och visst blev det så, och visst fick Stefan i

konkurrens med många andra det där enorma anslaget som säkrade hans cancerforskning ända fram till pension ...

– ... och sedan ringde jag och tackade nej. *Va!*

– Ja, det var den där krisen. Innan den tyckte jag att forskning var det enda viktiga och såg ner på allt annat arbete. Jag var uppfylld av den femte dödssynden – trångsynthet.

Vad var det som hände?

– Jag vill inte berätta vad som utlöste den, men det satte i gång starka, känslomässiga upplevelser, som delvis var andliga. Jag har en stark naturvetenskaplig ådra så jag kunde hålla

mig från att ramla över kanten, jag behöll min skepsis, men det påverkade mig starkt.

När det lagt sig och livet åter var vardag fanns frågorna kvar: Var det en gudomlig upplevelse eller bara ett känslomässigt kaos? Finns det en Gud, eller inte? Funderingarna ledde till hans första bok, *En dold Gud*, hans andra, den tredje, och nu hans tionde.

Kan man bli helt syndfri, tror du? Fri från alla sju dödssynderna?

– Nej, det är komplett omöjligt. En människa som handlar riskerar alltid att göra saker som trots goda intentioner får negativa konsekvenser. Det enda vi kan göra är vårt bästa. ●

... Skvallrets
baksida är
väldigt ful.

Ulla-Britt Green, 71 år
pensionär, Karlstad

Har skvaller någon funktion?

– Ja, det tror jag. Människor har ett behov av att prata med varandra och använder skvaller som en ventil.

När livet är tufft och stressigt behöver hjärnan vila, och det kan den göra om man får snacka av sig och skratta tillsammans. Man skapar möten och dialog. Det är ett sätt att hålla sig uppdaterad om vad som händer, samtidigt som det är roligt.

Men man får aldrig sprida falska rykten eller förtala. Skvallrets baksida är väldigt ful.

Skvallrar du?

– Ja, det gör jag och det skäms jag inte för att säga. Men bara i miljöer och med människor där jag känner mig trygg.

Det kan handla om olika saker och olika personer, men jag gör det aldrig med elakt uppsåt. Ibland blir det ändå fel och missförstånd uppstår. Då är det viktigt att våga ifrågasätta och gå till sin magkänsla, kan det här verkligen stämma?

Och har det blivit fel, är det bra att be om ursäkt till den det gäller.

Att skvallra är fult, tycker vissa. Men inte alla. Den tysta kunskapen handlar om så mycket mer – sammanhållning, tillhörighet och informationsutbyte. Fast det gäller att hålla tungan rätt i mun och respektera gränserna, menar Viveka Adelswärd, professor i kommunikation.

Alla gör vi det på ett eller annat sätt, ibland omedvetet och andra gånger med tydliga intentioner. Det kan handla om någons kärleksaffär, ett förlorat jobb, en graviditet eller nya pengar på kontot. Ja, egentligen vad som helst som känns viktigt just där och då. Och när djungeltelegrafan väl är i gång kan den vara svårt att stoppa.

Skillnaden mellan vardagligt småprat, skvaller och regelrätt skitsnack kan av många upplevas diffus.

Viveka Adelswärd, som har forskat inom området, delar gärna in det missaktade nöjet i positivt och negativt.

Den dåliga varianten syftar till att skada en person och kan i nästa fas leda till ryktesspridning och förtal. Den lättsammare varianten borde vi däremot inte skämmas så förfärligt över. Att vilja prata av sig, berätta en rolig nyhet eller dela en hemlis har många goda effekter för det mänskliga samspelet. Det underhåller och lockar till skratt.

– Skvallriga människor är ofta väldigt nyfikna på livet. De är vet-

giriga och vågar fråga. På så sätt blir de också sociala och anpassningsbara, menar Viveka.

OCH SKVALLRETS funktion är just detta, menar hon: Att via nyhetsförmedling sammanföra och göra en grupp starkare gentemot omgivningen.

Däremot är det betydligt svårare att definiera begreppet, men grovt förenklat kan man säga att skvaller handlar om att prata om någon som inte finns närvarande i rummet.

– Att snacka om bekanta med vår familj och kollegor är helt naturligt. Det är så ett samtal går till och mönstret kan ses över hela världen. Vi testar normer för att hitta oss själva i förhållande till omgivningen. Genom att tillsammans med andra reflektera över olika saker lär vi oss om livet. Jag skulle vilja säga att skvaller är en nödvändig del av vår utveckling.

Det som är spännande och avvikande har en högre kurs i skvallrets valuta. Personer som sitter på intressant kunskap och delar med

Småprat, skvaller eller skitsnack?

----- text ELMA PASALIC -----

sig av den, ökar i status och bekräftas. Informationsutbytet blir en maktfaktor på exempelvis en arbetsplats eller i familjens hierarki.

En annan betydelsefull aspekt handlar om att synliggöra saker och att flytta gränserna, menar Viveka.

Eftersom struntpratet är en viktig del av vår personliga utveckling, följer även samhället med på ett hörn. Det man samtalar om får helt enkelt möjlighet att luftas.

– När jag var ung var homosexualitet någonting som det hyschades mycket om, i dag är det inte längre så. Jag tror att det delvis beror på att vi genom åren har skvallrat om människor som kommit ut. Men återigen vill jag lyfta vikten av respekt för integritet och att aldrig svika förtroenden, särskilt när det kommer till sånt som kan vara känsligt, säger Viveka.

Både män och kvinnor skvallrar. Men tidigare forskning visar att de skvallrar på delvis olika sätt. Hur skillnaderna ser ut är dock svårt att mäta, menar Viveka.

Ett sätt att beskriva det på, även om det handlar om grova generaliseringar, är att kvinnor skvallrar om relationer och män om kandidatar och offentlighet.

Länge ansågs det också vedertaget att man endast skvallrar uppåt, mot överordnade.

Även här känner Viveka en viss osäkerhet och menar att det vertikala skvallret kanske bara varit mycket roligare att studera.

– Sladder som maktfaktor är så klart en stor del av arbetslivet, men jag tror att vi snackar minst lika mycket om dem som är oss lika. Det kan märkas extra tydligt i en demokrati som ofta präglas av plattare organisationer, säger hon.

Utifrån ett bredare perspektiv kan skvaller även delas in utifrån ett mikro- eller makrosammanhang. Mikronivån berör samtal mellan enskilda personer, medan makronivån handlar om samhället i stort.

Medieskandaler som mer eller mindre alltid bottnar i någon form av moralfråga, är bra typfall på

struntprat i det offentliga. Och på samma sätt som vardagsskvaller, fyller även medieskandaler en social funktion som testar våra värdesystem.

EN SKANDAL har flera viktiga ingredienser, som på olika sätt tänjer gemensamt satta normer. Det kan handla om sex, pengar eller maktmissbruk. Genom att följa medierapporteringen av en skandal lär vi oss vad som är okej och var vi själva står i förhållande till det som hänt. Det menar Mia-Marie Hammarlin, forskare i journalistik vid Lunds universitet.

– Det finns alltid en överhängande risk att man går från en sakfråga till att omfatta hela personen, vilket kan vara förödande för den drabbade. Det som hände Håkan Juholt är kanske det tydligaste exemplet på senare år. Journalisterna tappade den etiska kompassen och allt blev nyheter, oavsett om det var relevant eller inte, säger hon.

Sociala medier, som Facebook och Twitter, blir allt vanligare mo-

torer i pågående drev. Hörsägen sprids lätt och kan på några få sekunder nå oerhört många. Det verkar också lättare att fortplanta mer eller mindre sanna uppgifter i skyddet av en skärm.

Det som tidigare klassificerades som muntligt skvaller får i dag allt oftare en skriftlig form, just för att publicering i många olika kanaler är så enkelt.

Och den stora mängden information som präglar vår samtid är svår att navigera i.

Källkritik kan lätt hamna på efterkälken, vilket leder till att rykten har svårare att helt dö ut. Det går alltid att blåsa in ny luft i brasan.

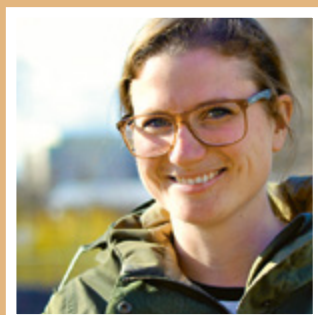
– Även om få redaktioner erkänner det, så hämtas delar av nyhetsstoff från olika flöden i sociala medier. Informationen sipprar in och påverkar, både val av vinkel och vilka frågor som ställs. Men i grund och botten tror jag att det handlar om vår förkärlek för enkla berättelser, att vi så gärna snabbt vill kunna relatera till vad som är gott och ont, säger Mia-Marie. ●

1. Har skvaller någon funktion?

2. Skvallrar du?

Ulrik Terp, 47 år,
universitetsadjunkt i
psykologi, Karlstad

Nina Nilsson, 30 år
gymnasielärare, Karlstad

Mattias Thegel, 28 år
egenföretagare, Karlstad

1 Skvaller är något djupt allmänmänskligt och precis som alla våra beteenden har det en fram- och en baksida.

Den positiva delen kan vara sammanhållande och skapa gemenskap, den negativa är lurig eftersom skvaller kan ha ett högt pris för den som blir omtalad.

Hur högt det är skiljer sig från fall till fall. Men i sin harmlösa form tror jag att vårt behov av samtal är ett avbrott i vardagen, vuxnas sätt att leka om man så vill.

2 Ja, det är klart att jag gör. Alla gör det, annars kan vi inte prata om något någonsin. Det kan handla om vad som helst, allmänna saker som engagerar mig.

Men jag försöker aktivt att inte svika förtroenden och behandla alla med respekt.

**...vuxnas sätt
att leka om man
så vill.**

1 Jag tror att det finns flera olika typer av skvaller, men det handlar alltid om att man har någonting att berätta – roligt eller tråkigt. Att skvallra låter fullt, men egentligen stämmer man bara av vad som har hänt, man utbyter information. Ibland kan det också vara ett sätt att visa omtanke, att man bryr sig om vad som händer människor man tycker om.

Det finns en fin gräns mellan skvaller som är roligt och den sorten som kan vara elakt. Och där kan man lätt hamna i en ond spiral, att man inte kan umgås på något annat sätt än genom att beklaga sig och snacka skit.

2 Ja, det gör jag och jag tror att det är svårt att undvika.

Jag skvallrar oftast om människor som jag en gång har känt men som i dag finns i periferin av min värld. Det är av ren nyfikenhet och inte elakt. Jag är intresserad av vad som händer i deras liv och vad de gör. Det är ett sätt att förhålla mig till mitt eget liv och de val jag har gjort. Jag kan också skvallra om folk som är extremt långt ifrån min egen krets.

1 Skvaller fyller framför allt en social funktion, det är ett sätt att umgås. Folk finner varandra och skapar gemenskap, så att prata strunt kan vara både inkluderande och exkluderande.

Det finns liksom en charm i att dela hemligheter. Jag tror också att den snälla formen kan vara kul och få människor att skratta. Man tisslar och tasslar med varandra helt enkelt.

Människor i allmänhet är väldigt nyfikna och har man information om någon kan man uppfattas som intressant, man blir bekräftad.

2 Det händer att jag skvallrar, men jag tänker inte aktivt på det. Det kan handla om vad som helst egentligen, någon särskild händelse eller någon spännande person. Men jag försöker hålla mig till mina innersta kretsar och tänker medvetet på att inte bryta förtroenden.

Sen kan det även handla om feghet. Förr, när jag var yngre, var jag mer konflikträdd och hade lättare att dras med i snacket istället för att säga ifrån. I de fallen kändes det alltid jättedåligt efteråt.

Det är fullt att ljuga. Men att alltid säga sanningen är inte heller vackert gjort. Tidningen Amos har listat de populäraste vardagslögnerna.

Nejdå, du väckte mig inte.

Allt är bara bra.

Vi måste ses igen jättesnart.

Vi välkomnar kritik.

Vi jobbar intensivt med det här just nu.

Vi har allt under kontroll.

23 lögner du inte klarar dig utan

----- text BRITA HÄLL ----->

Aena sidan: Falskhet är ett gift i ditt inre, i dina relationer och undergräver den grund av tillit som samhället vilar på. Å andra sidan: Människor som "bara är ärliga" och strör sanningar omkring sig gör livet surt. Inte minst för sig själva.

Varje sammanhang har sitt eget upparbetade förråd av osanningar. Örligheter som är till för att vi ska slippa tappa ansiktet eller genera andra. Snälla vita lögner och destruktivt slentrianljug.

Finessen med vardagslögnerna är att de funkare i alla lägen. Både när de faktiskt betyder precis det de säger och när de är till för att dölja sanningen. Sanna ibland – men ofta inte. Tricket är att inse skillnaden. ●

Ur Amos Magasin nr 5/2014

BILD SHUTTERSTOCK

Privatlivets lögner

VAD VORE SÄLLSKAPSLIVET utan en rejäl dos örlighet? En sann mardröm. Du skulle få veta precis hur dåligt din mat smakar och den verkliga, förkrossande orsaken till varför vännen inte kom på din fest.

Frågar någon hur du mår, är det nästan aldrig meningen att du ska svara uppriktigt. Och sparkar någon till dig på benet så gjorde det aldrig ont. Hur mycket du än svär och haltar inombords. ●

Här är några av de mest användbara sociala lögnerna:

- Den var redan smutsig.
- Vi kan väl ta en lunch snart!
- Det gör ingenting.
- Trevligt att träffas.
- Jag var redan uppe.
- Jag är hemskt ledsen.
- Verkligen, 65? Det skulle man aldrig kunna tro.
- Mmm, vad gott!
- Det här måste vi göra om!
- Bara bra. Och du?
- Jag är så glad för din skull.
- Nej då, jag har inte glömt.
- Jag känner mig lite dålig tyvärr.
- Vad fint det blev!

Arbetslivets lögner

FÖRETAG OCH ORGANISATIONER har ett helt förråd av fasta repliker som vi alla känner och ... ja, kanske inte älskar. Repliker som tagits fram för att skydda det egna varumärket och för att smörja relationerna med kunder, media och allmänhet. ●

Här är hela listan, inklusive översättning till klarspråk:

- Vi kommer någon gång mellan 8 och 12. *(Vi kommer när vi kommer.)*
- Alla synpunkter är värdefulla. *(@!#% idiot.)*
- Vi har gjort allt vi kan. *(Vi har gjort allt vi orkar.)*
- Det är inget fel, så där ska tröjan se ut/motorn låta. *(Det är fel, så där ska inte tröjan se ut/motorn låta.)*
- Det är handhavandefel. *(Det är inte datorn, det är du.)*
- Vi har försökt nå dig. *(En gång tänkte jag slå numret men något kom emellan.)*
- Om någon upplever det som om vi brustit i vårt bemötande så beklagar vi det. *(Vi tänker inte erkänna att vi gjort fel hur mycket ni än klagar.)*
- När bara det bästa är gott nog. *(För dig som gillar att betala lite extra.)*
- Den är nästan klar. *(Vi har nästan börjat.)*

På Facebook och bloggar visas ofta bilden av ett tillrättat oproblemiskt och framgångsrikt liv. Något som kan göda avund och missunnsamhet.

Gilla mitt nya perfekta kök! Där ska perfekta jag strax äta en underbar middag med min fantastiske make och mina underbara barn! Mmmmm, sååååå mysigt!!!!

Avunden är ett tveeggat svärd

----- text ULRIK SCHELLER -----

Avund är orsak till mångas olycka. När vi avundas någon känner vi oss olyckliga och om avunden övergår i avundsjuka, eller missunnsamhet, önskar vi kanske rentav den avundade olycka.

Samtidigt kan avund vara en stark drivkraft.

Vad är avund?

Avund är en vardaglig känsla alla drabbas av ibland. Den uppstår när vi saknar någon annans överlägsna egenskap, innehav eller förmåga att prestera.

En avundsjuk, eller missunnsam person, önskar dessutom att den hen avundas ska bli av med de egenskaper, innehav eller förmågor den har – eller hindras från att använda dem.

”Avundsjuka är konsten att räkna andras glädjeämnen istället för sina egna.”

Marta Cullberg Weston

Vill du veta mer om avund?

Lyssna på programmet Radiopsykologen från den 16 april där Helene beskriver hur missunnsamheten gör henne till en person hon inte vill vara. Hur kan hon förstå avundsjukan och kanske bli fri från den?

<http://sverigesradio.se/sida/avsntitt/529780?programid=3637>

Avund är alltså ett tveeggat svärd: den kan skada den som kommer i närheten, men är också nära granne med konkurrens och tävling. Hos den som jämför sig med andra uppstår ofta en önskan att tävla och konkurrera. Och sådan konkurrens bidrar många gånger till bättre prestationer och att personen ifråga utvecklar verksamheter, metoder, produkter, lönsamhet och så vidare, eller – sig själv.

På samma gång är avundsjukans onda handlingsalternativ lätta att ta till för att förhindra att de man avundas ska lyckas.

Författarinnan till boken *Avund och konkurrens*, Marta Cullberg, skriver på sin hemsida: ”Konkurrenssamhället skapar ett avundsklimat”. De positiva effekter man förväntar sig av konkurrensen i arbetslivet utblir väldigt ofta, eftersom avunden tar över och tar död på kreativitet och glädje.

Jenny Eklund, projektledare och copywriter på reklambyrån Bulldozer i Karlstad tänker på samma sätt:

– Ett visst mått av konkurrens är bra, men här på byrån tror jag mer på trygghet för att skapa utrymme för kreativitet och arbetsglädje. Vi jobbar mycket med gruppdynamik och hur gruppen mår – mindre med konkurrens och därmed avund mellan oss.

Christer Hedin, som är religionshistoriker vid Stockholms Universitet, tror å sin sida att avunden verkligen behövs:

– Den är drivkraft för mycket i våra liv och gör att vi strävar efter att bli bättre, prestera bättre och kanske till och med behandla våra medmänniskor bättre.

Psykoterapeuten Peter Nätterdal på S:t Lukas i Karlstad antar dessutom att avund finns med oss från mycket tidig ålder:

– Vi bär alla på en fråga: Är jag OK, duger jag? Om jag blir bekräftad och känner att jag duger blir avund och avundsjuka inget bekymmer. Är jag trygg i mig själv fungerar framgångsrika, duktiga personer istället som inspiration och väcker beundran – inte avund.

VAD VI BLIR AVUNDSJUKA PÅ skiftar från person till person.

– Få är avundsjuka på Bill Gates framgång och rikedom, menar Peter. Vi spelar helt enkelt inte i samma division.

Då är det är lättare att avundas något som är inom räckhåll, som grannens nya kök eller fina gitarrspel. Som Peter uppfattar det handlar avund om att vi ser potentialen hos andra och inte hos oss själva. Något som han menar är förlamande.

– När vi istället beundrar någon finns potentialen både hos den andre och hos mig. Vi blir inspirerade och inkluderade istället för att känna oss misslyckade.

Fast avunden i sig kan också vara rätt konstruktiv, tycker Christer.

– Man kan avundas Nelson Mandela som var schysst, hade själslig styrka och fick så mycket bra utträttat. Strävar man efter att vara lite som Nelson Mandela så är kanske det bra?

MÅNGA AV OSS strävar ofta efter mer pengar, större hus, bättre bil, fler semesterresor. Eller efter att bli smartare, starkare och orka mer. Kanske strävar vi efter att se bättre ut, vara bättre på att sjunga, spela fotboll eller dansa. Denna strävanden kan i mångt och mycket drivas av avund. Och det kanske inte alltid är så dumt att med avundsjukan som bränsle få kraft och energi att arbeta hårt, att fundera ut bra lösningar, att utveckla oss och vår omgivning.

– Tävling kan vara rätt kul, hävdar Christer. Även om Melodifestivalen säkert skapar en del avund så är den ju rolig att se och får många att prestera på topp.

Här drivs deltagarna till att göra sitt bästa. Kanske är det avund som driver dem? Resultatet blir i alla fall till glädje för miljoner tittare!

– Vi lever i allmänhet för det vi saknar, menar Christer Hedin. Kanske skulle vi bli lyckligare om vi kunde låta bli både att sakna det vi inte har och avundas dem som har det vi inte själva har.

Peters resonemang är likartat:

– Avund är mänskligt, något vi får leva och jobba med. Den bottnar i en osäkerhet. För att känna oss mindre osäkra försöker vi sänka den vi avundas genom kommentarer eller handlingar. Ibland vill vi också väcka andras avund genom att visa oss duktiga eller skaffa något dyrt och fint.

Christer poängterar att avunden är en kraft som driver mycket i samhället framåt. Han säger också att reklamen ofta bygger på avund.

– Jag skulle säga att reklam bygger på identifikation och konsten att berätta en historia. Men kanske vill den som köper ett nytt kök skapa avund hos vänner och grannar? funderar Jenny.

Som Jenny Eklund ser det använder reklamkare inte avund som en beståndsdel i reklamen. Men hon menar att alla mänskliga drivkrafter kan användas för att skapa identifikation och igenkänning.

– Och i en film kan avunden exempelvis bygga en konflikt som sedan kommer till en dramaturgisk vändning där den byts ut till en möjlighet, en lösning, säger hon.

Då, mitt i intervjun, kommer Jenny på en ny, spännande idé för en kampanj i sociala medier som bygger på avundsjuka... Vem vet, om du snart möts av den på Facebook eller Instagram?

Kanske har Christer Hedin och Peter Nätterdal rätt i att avund är en basal drivkraft i våra liv?! ●

Människor handlar orätt, missar målet, gör sig själva och andra illa. De syndar.
– Att vara syndare tillhör människans väsen, säger biskop Esbjörn Hagberg.
Och det finns förlåtelse.

Att bekänna synder är att växa

----- text HELENA SÖDERQVIST bild ØYVIND LUND -----

Själva ordet synd, det som enligt Svenska akademien betyder "brott mot Guds vilja" är tyngt och tolkat genom historien. Dans, sprit, sex och spel kopplade länge greppet om folks samveten. Rester från syndakatalogen lever kvar. Än i dag finns föreställningar om vad en kristen får och inte får göra.

Begreppet "att synda" används också om diverse all dagliga avsteg från de egna idealen.

Men vad är synd i dag, enligt kyrkan, när bryter vi mot Guds vilja?

– Synden tar sig uttryck när vi handlar kärlekslöst, säger Esbjörn.

Tolkningar av vad som är kärlekslöst skiljer sig lätt åt. Finns det ingen beskrivning av vad som är orätta handlingar för den som är kristen?

– Nej, det fungerar aldrig med kataloger. Det leder bara till förklarings av tillvaron. Det blir ytligt och det skadar.

Synden måste hela tiden sättas

i relation till kärleken, menar Esbjörn. Målet är att människan ska leva i kärlek – till sig själv, till andra människor och till Gud. Det är den kristna grunden. Sen brister det i relationerna, och det är både allvarlig och mänskligt. Vi missar målet, vi syndar.

– Som människa är jag en del av tillvarons brustenheter.

Men någon sorts definition, eller åtminstone en samsyn om vad som är kärlekslöst i vår tid borde väl gå att nå.

När tycker Svenska kyrkan att jag missar målet?

Esbjörn tar några exempel:

– I varje tid kan vi spegla oss i tio Guds bud. I dag kanske vi särskilt skulle lyfta fram som kärlekslöst att förstöra klimatet, och att mitt livs rikedom blir på de fattigas bekostnad, att döda, stjäla, att inte vårda sitt eget liv. Det handlar både om en individuell och kollektiv skuld.

Det är sällan vår djupaste kärlekslöshet kommer upp i de självvårdandensamtalen. "Favoritsynderna", som Esbjörn kallar dem, handlar istället om sex och vrede. Det är de två ämnen han oftast möter när människor säger att de handlat fel, ångrar vad de gjort och söker förlåtelse.

– Det är starka krafter i våra liv som vi kämpar med.

Det handlar om hur man hanterar sin vrede och sin sexualitet. Först när man skadar sig själv eller andra, blir en handling ond, orätt, syndfull ... uttrycken varierar.

Rätt använda är de viktiga och positiva krafter i vårt liv, betonar Esbjörn. Men visst, det finns handlingar som alltid är fel, som inte går att problematisera eller försvara.

– Vi ska aldrig kränka, utnyttja eller tala illa om en annan människa. Inte förtrycka eller använda makt på ett destruktivt sätt.

Han konstaterar att det är värderingar som åter ligger nära de tio budorden.

– Fast jag skulle inte säga att det är specifikt kristna värderingar utan mer grundläggande mänskliga.

Den gyllene regeln – i Bibeln formulerad "Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem" – är en annan hållbar etisk princip som återfinns inom de flesta religioner

och filosofiska läror.

Men när de här rättesnörerna inte följs, då handlingarna blir orätta och samvetet smärtar, vad har då kyrkan som ingen annan har?

– Vi erbjuder Guds förlåtelse som är större än den man kan ge sig själv. Någon utanför älskar dig precis som du är. Vi människor är otillräckliga, vi gör orätt, men vi är älskade och vi blir förlätta.

Kan alla handlingar förlätas?

– Ja, för den som ångrar och vill förändring finns förlåtelse. Förlåtelse innebär inte att en handling accepteras. Däremot väljer jag att lägga ner mina anklagelser. På samma sätt tillräknar Gud mig ingen skuld.

Men den som inte ångrar sig då?

– Den blir kvar i sin skuld. Då blir jag än mer beroende av en barmhärtig Gud, en Gud som vill befria oss.

Kyrkan pratar ofta om människan som syndare. Till exempel återkommer syndabekännelsen i början av varje gudstjänst. Den finns där för församlingen att gemensamt läsa högt.

Varför är det viktigt att regelbundet bekänna sina synder, är vi inte redan förlätta? Jesus dog ju på korset för våra synder och sonade människans brott.

– Jag ser Jesu död som grunden för att Gud har förlåtit oss, vi är förlätta men var och en måste göra detta till sitt liv.

– Varje god handling och tanke genererar mer kärlek. Och kärleken är det kristna målet, påminner Esbjörn.

Alltså möta den kristna tanken om kärlek, skuld och förlåtelse och omsätta den i de egna relationerna, både till sig själv och till de som finns nära. Att bekänna sina synder inför Gud handlar inte om att visa underdånighet, tvärtom menar Esbjörn, ska man resa sig med stolthet. Att bekänna sina synder är att ta ansvar för sina handlingar och växa som människa.

– Men jag är ändå kluven till den allmänna syndabekännelsen, säger han.

Det är det generella han tvekar inför. Att dela ut syndernas förlåtelse utan att i samtal möta den människa som söker förlåtelse.

– Det saknas ibland möjlighet till eftertanke.

Han jämför med bikten.

– Den är bättre.

I bikten och det personliga mötet med prästen finns möjlighet att reda ut om personen verkligen har gjort något fel, eller om hen känner skuld för något som ligger utanför det egna ansvaret och kontrollen. Esbjörn kallar det falsk skuld. Tidsbrist är till exempel en modern källa till falsk skuld.

– Vi har bara 24 timmar per dygn. Att inte finnas för alla är ingen synd. Men många känner skuld för att de inte räcker till.

DET FINNS SÅ OÄNDLIGT mycket skam och dåligt samvete som inte har ett dugg med synd att göra, menar Esbjörn. Skuld och skam är helt olika saker. Skuld handlar om vad man gjort eller undvikit att göra, och skam om den man är.

Vi skäms för att vi har ostädat hemma, inte lever tillräckligt sunt eller presterar bra nog. Kraven och moraliserandet finns inuti oss själva och förväntningarna på livet är många gånger orealistiska.

Skamtyngda människor behöver möta kärlek och bli accepterade, inte bekänna synder och be om förlåtelse, menar Esbjörn.

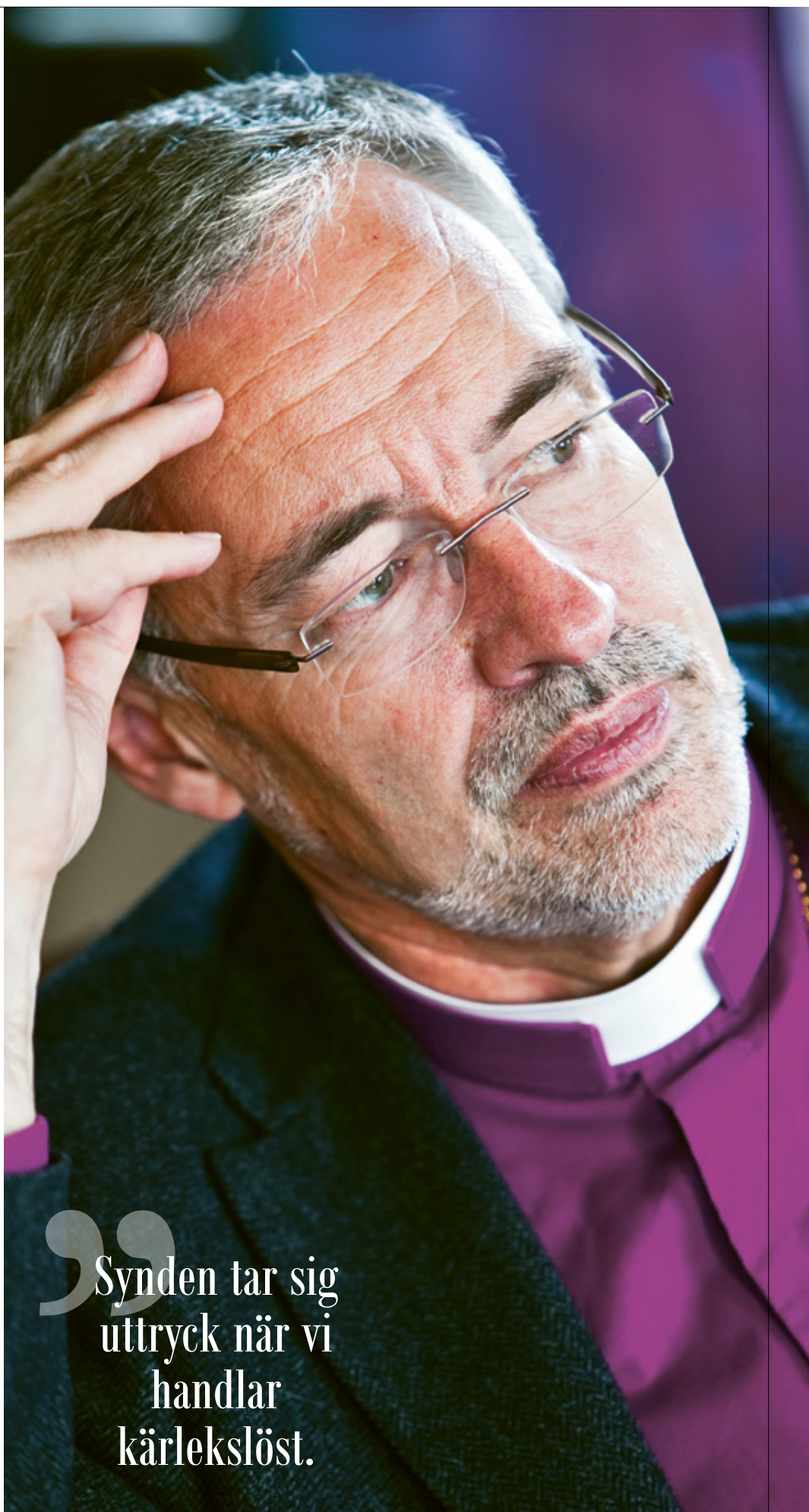
– För den som är fylld av skam blir syndabekännelsen en bekräftelse på att man är den dåliga människa man tror att man är. Jag tycker att det är problematiskt.

Den som däremot har gjort orätt och handlat kärlekslöst kan inte bara slentrianmässigt få syndernas förlåtelse. Den människan behöver reflektera över det som skett, känna ånger och söka försoning, men också ha en tanke om hur hen inte ska upprepa samma sak igen.

Bakom varje syndabekännelse behövs eftertanke, om än av olika slag. Och det är inte säkert att den kommer till uttryck i gudstjänstens högläsning, därav biskopens tvivel.

Men samvete är i grunden en tillgång, någonting gott, som visar att vi bryr oss och kan känna medkänsla och ånger, påminner Esbjörn. Både förmågan att känna skuld och skam är, rätt hanterade, en hjälp i samspelet mellan människor. Den som aldrig har dåligt samvete är samvetslös.

– Och en människa som inte kan känna skuld är livsfarlig. ●

”Synden tar sig uttryck när vi handlar kärlekslöst.”

Jo, Gud är med oss – ÄVEN NÄR DET ÄR DJÄVLIGT

----- text SÖREN DALEVI bild PER HARDESTAM -----

Hej!

Jag skulle vilja att du Sören redovisade din syn på teodicéproblemet, dvs möjligheten att tro på en allgod och allsmäktig Gud när så mycket talar emot detta.

Med vänlig hälsning
HL

Teodicéproblemet betyder att Gud (på grekiska Theos) förklaras rättfärdig (på grekiska dikaios). Själva ordet teodicé antyder alltså att Gud anklagas för någon sorts brott, och därför behöver försvaras och förklaras rättfärdig.

Och detta är teodicéproblemet i ett nötskal: om Gud har all makt, och om Gud är god, varför sker då

så mycket ondska, och varför tillåter Gud att det sker? Hur ska vi förhålla sig till att livet gör oss illa?

Tyvärr är detta ett problem som är relativt enkelt att uttrycka i ord, men som är betydligt svårare att ge ett bra svar på. Faktum är att just tystnad har varit ett av de vanligaste förhållningssätten till teodicé.

DENNA HÅLLNING menar att det inte går att förstå detta problem med mänskligt språk. Den judiske författaren och nobelpristagaren Elie Wiesel (som överlevde Auschwitz) uttrycker denna hållning väl: "Tystnad är inte alltid frånvaro av ord; tystnad är även närvaro bortom ordet. Allt beror på tystnadens kvalitet, på dess täthet".

Guds svar på lidandets *Varför* är enligt denna hållning därför inte att söka i ord eller logiska förklaringar, utan snarare i att det inte går att förstå. Gud har inte lovat att livet ska vara enkelt, men han har lovat att vara med oss, som en "närvaro bortom ordet".

Gud är större, och vi människor kan inte förstå helheten.

Den vanligaste hållningen brukar dock vara att försöka försvara Gud. Man brukar då ta till olika typer av metaforer.

Jag deltog för länge sedan i en kurs som hette just Lidandets mening. Där hävdade en av filosoferna vi läste att: "En försöksapa i en bur förstår inte att de hemska tester han utsätts för fyller en högre funktion." Problemet var bara att i samma kurs gick en man som led av svår panikångest, och som blev ypperligt provocerad av denna religionsfilosofiska spetsfundighet.

DET ÄR JUST DETTA som ofta blir problemet med de många olika försöken att "försvara" Gud: den enskilda människan lider existentiellt, och intellektuella svar på lidandet blir lätt kränkande.

Ett annat vanligt sätt att svara på teodicéproblemet brukar vara att skylla på människans fria vilja (och visst är den fria viljan ansva-

rig för mycket, men tyvärr inte allt) eller att vi människor inte ser helheten och det som till synes ser illa ut i det stora perspektivet inte är det (som försöksapan i buren).

Jag har själv svårt för dessa lite krampaktiga intellektuella försvar för Gud, och bottenar själv i en hållning närmare Elie Wiesel: Gud har inte lovat oss att livet ska vara enkelt, men han har lovat att alltid vara med oss; även när livet känns för djävligt. Kanske speciellt just då.

ENSAK ÄR SÄKER: ingen människa lever ett så enkelt liv att hon inte ser problemen med att leva. Livet är inte rättvist. Sjukdomar, olyckor och hemskheter drabbar orättvist.

Det är ingen tillfällighet att den vanligaste genren i Psaltaren i Bibeln är just klagopsalmen: "*Varför, Herre, står du långt borta och håller dig dold i tider av nöd?*"

De orden skrevs ned för 2 500 år sedan. De hade lika gärna kunnat vara skrivna i dag. ●

Om du inte är medlem i Svenska kyrkan kan du bli det här. Fyll i talongen och skicka/lämna den till Svenska kyrkan där du bor. Obs! Du kan inte anmäla utträde på denna talong.

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Namn:

Personnummer:

Adress:

Skicka din anmälan till **Hammarö församling, Box 47, 663 21 Skoghall** (om du bor på Hammarö), **Grava församling, Box 8116, 650 08 Karlstad** (om du bor i Skåre), **Karlstads pastorat, Västra Kyrkogatan 5, 652 24 Karlstad** (om du bor i övriga Karlstad). Du kan också mejla, se resp församlings webbplats.

Vad undrar du över i kristen tro?

Mejla redaktören cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se eller skriv till:

Kyrknytt, Karlstad pastorat
Västra kyrkogatan 5
652 24 Karlstad

så förmedlar vi din fråga till Sören.

Jag, vi ... å dom där andra

Att dela in sina medmänniskor i kategorier är en praktisk och nödvändig hjälp i allt mänskligt samspel. Problemet är att vi samtidigt aktiverar våra förutfattade meningar.

o----- text CECILIA HARDESTAM -----o

Det är lika bra att slå fast: förutfattade meningar är ett sätt att klara av all den information som ständigt möter oss. Livet blir helt enkelt enklare om vi kan placera en person vi precis träffat i en kategori vi tycker vi redan vet något om. Alla gör vi så, utan att tänka på det.

Och det är det som är själva kärnan: Problemet är ett problem bara så länge vi är omedvetna om vad vi gör och tar våra förutfattade meningar för sanning. Om vi istället känner till och lär oss hur det fungerar förstår vi att vi måste se och stämma av vår föreställning mot just den person som vi har framför oss.

Ofta är detta lite extra svårt när vi möter utsatta grupper – människor av en annan religion, alkoholister, fångar eller personer som tigger på gatan – det är lätt att problemen överväldigar oss och att avståndet därför blir stort mellan oss och dem. Först när vi börjar få en relation på något sätt, kan barriärerna brytas och vi orkar se den individuella människan.

Men att bygga relation kostar ansträngning och tid. Därför är det lätt att hoppa över det steget och automatiskt utgå från sin förutfat-

tade mening om gruppen som helhet. Och när vi gör så ser vi gärna den egna identiteten som norm. Den grupp vi menar oss tillhöra ses som normal och positivt laddad, medan andra grupper eller folkslag framstår som lite märkliga.

Dessutom fungerar det så att ju mer vi tycker vi känner igen oss själva i någon, desto större tendens har vi att förklara händelser eller personens sinness tillstånd i allmänmänskliga och psykologiska termer: ”Han är ledsen i dag, det måste ha hänt något tråkigt.” Ju mer främmande personen är, desto mer söker vi förklaringar som utgår från olikhet: ”Hon är ju så levnadsglad. De är ju så, de där sydamerikanerna.”

KANSKE KAN EN VÄG ur det här vara att närma sig några få människor vi upplever som annorlunda och anstränga oss att försöka se människan? En bra övning kan vara att tänka sig att man går i den andres skor. Hur hamnade han eller hon i den aktuella situationen? Varför betar han eller hon sig som hon gör? Går det att skaffa sig mer kunskap? Kanske sätta på sig genus-, etno- eller äldreglasögon och försöka att titta på nytt? ●

Inte en främling!

Över hela Sverige finns tusentals barn och unga som inte känner sig tillhöra normen. Kanske är de födda i ett främmande land eller kanske kämpar de med att försöka passa in i ett heteronormativt samhälle.

Förra året inledde stiftelsen Teskedsorden, som arbetar för tolerans och respekt människor emellan, därför projektet *Inte en främling!* – en serie personliga berättel-

ser och funderingar kring ämnen som identitet och diskriminering, antiromism, homofobi, rasism etc.

Under hela detta år läggs en ny text ut på inteenframling.se varje månad. Där berättar personer som har erfarenhet av utanförskap sin historia.

Bland författarna finns namn som Rikard Wolff, Behrang Miri, Dragomir Mrcic, Zinat Pirzadeh, Jan-Olov Madeleine Ågren och

Soraya Post. Syftet med berättelserna är att hylla mångfalden och belysa alla människors rätt att definiera sig själva – eller låta bli att definiera sig alls – oberoende av begränsande normer. ●

Läs mer på

<http://inteenframling.se>
<http://toleransprojektet.se>
www.teskedsorden.se

Lunchmusik i Domkyrkan...

... varje torsdag
kl 12.00

FOTO: MAGNUS ARONSSON / ION

Växtplats Viken

VÄLKOMMEN TILL VIKENKYRKANS gemensamma vardagsrum och kök! En plats för gemenskap, oväntade möten, glädje och inspiration i våra liv. Här kan vi tillsammans syssla med det vi har lust för, vad det än må vara. Alla är varmt välkomna!

FRÅGOR: Kontakta diakon Charlotta Hedström charlotta.hedstrom@svenskakyrkan.se eller 054-14 14 92.

ÖPPET hela juni samt från 10/8

Måndag och torsdag 10.00-12.00

Tisdagar 14.00-16.00

Fredag 12/6 och 14/8 18.00-22.00

Fredagsmys, vi lagar mat och äter sedan middag tillsammans. En trevlig kväll helt enkelt!

HAMMARÖ VÄGKYRKA

KOM IN och koppla av en stund i vår stressade värld. Hammarö kyrka fungerar i sommar som Vägkyrka. Det betyder att den ligger lättillgängligt för resenärer, är av historiskt intresse och har utökade öppettider.

Caféet på Hammars gård alldeles intill håller öppet dagligen kl 11.00-15.00.

ÖPPETTIDER t.o.m. 31/8
Månd-fred 8.30-17.00

Lörd-sönd 10.00-17.00

Våffelcafé i Sockenstugan vid Grava kyrka

NJUT AV FRASIGA SVENSKA TRADITIONELLA VÅFFLOR med grädde, sylt och frukt. Eller varför inte prova sötsaker som nutella, glass och strössel som tillbehör? Favoriterna från förra året "Grava special" och "Kantorns enkla våffla" återkommer i sommar.

Ta med dig familj och vänner och njut av sommaren vid Grava kyrka.

ÖPPET: 22/6-13/8 måndag-torsdag 12.00-18.00

FOTO: JULIA SWARTLING

LUNCH & CAFÉ

CAFÉER

Våffelcafé i Västerstrands kyrka
4, 11, 18 och 25/6 13.00-16.00

Café i Västerstrands kyrka
Juni ons-tors 13.00-16.00,
juli-aug se kyrkans anslagstavla

Café i Sockenstugan, Väse
16/6, 7/7 och 18/8 10.00-12.00

Café Vägkyrkan, Hammars gård
22/6-2/8 dagligen 11.00-15.00

Café i Mariagården, Skattkärr
24/6 -19/8 onsdagar 10.00-12.00

Smaka på våra "himmelska" glassar...
Glasscafé i Kronoparkskyrkan.
25/6-27/8 tors 15.00-19.00

Café i Rudskyrkan.
To m v 26 mån-tor 13.00-15.00

Våffelcafé, Vikenkyrkan.
Tis 12.00 Start 7/7

SOMMARLUNCH

10, 17 och 24/6 12.00-13.00

Silllunch, lunchandakt 11.30, Västerstrands kyrka.

17/6 12.00 Midsommarlunch med musikunderhållning, Kronoparkskyrkan.

Anmälan senast 12/6 till:
Carola Riddargård, 054-14 19 24.

Succé i repris:

Singelmingel i kyrkan

LIVET SOM SINGEL präglas ofta av motstridiga känslor. Å ena sidan tycker man att det är skönt med friheten att fullständigt rå över sin egen tid. Å andra sidan kan man längta efter någon nära att dela vardag och fest med.

Att då prova nätdejting är numera ett väletablerat sätt att försöka hitta en partner. Men det finns fler sätt att träffa nya människor! Varför inte prova singelmingel-träff som i augusti hålls i Västerstrands kyrka för femte gången.

– Alla singlar! Välkomna till en träff med enkelt fika. Kom och bara var och lär känna nya bekantskaper, hälsar initiativtagaren diakon Kaarina Danskain.

Att gå på singelmingel behöver nämligen inte alls betyda att man med säkerhet vet att man vill ge upp sitt singelliv. Istället kan det handla om att vilja leva ett aktivt socialt liv, träffa nya människor och hitta en gemenskap som ersätter en familj i traditionell mening.

VI LYFTER FRAM några av rösterna från tidigare träffar:

”De pratade så bra om kärleken till nästan i inledningen. Och sångerna var så bra. Det är första gången jag är med men jag kommer definitivt tillbaka. Det är en mycket trevlig kväll i roligt sällskap. Mycket generöst anordnat”, berättar en man.

En kvinna som varit på singelmingel två gånger säger: ”Det är lite spännande, lite speciellt. Det är en lugnare miljö att träffa nya bekanta i. Mer avslappnat än på krogen, alkoholfritt.”

Och en annan kvinna konstaterar: ”Lite läskigt och skrämmande var det kanske att gå hit, men det kändes samtidigt tryggt att kyrkan stod som arrangör. Då måste det väl vara bra kvalitet tänkte jag.”

TID: Fredag 7/8 18.00

PLATS: Västerstrands kyrka

ANM: senast 3/8 till Kaarina Danskain, tel 054-14 19 54, kaarina.danskain@svenskakyrkan.se

DANSMÄSSA

Vi firar mässan ”Din ljusa skugga” där vi tillsammans dansar i cirklar in mot mysteriet.

TID: 13/8 18.00

PLATS: Domkyrkan

Följ med på UTFLYKT

17/6 Södra Råda gamla kyrkplats
Kulturhistoriskt intressanta resa, där kunniga guider berättar om Södra Råda gamla kyrkas återuppbyggnad.

15/7 Lysviks kyrka
Resa till Lysvik som ligger oerhört vackert på östra sidan Fryken.

19/8 Östra Fågelviks kyrka
Förutom kyrkan besöker vi det charmiga gallericaféet Gamla skolan i Väse.

AVRESA ALLA UTFLYKTER: Domkyrko-plan 14.00, återkomst ca 18.00.

ANMÄLAN: Så snart som möjligt och senast fredagen i veckan före utflykten till Pastoratsexpeditionen, Västra Kyrkogatan 5, telefon 054-14 14 00.

Låt broder Georg ta dig med på en HEL HELG MED HELIG DANS

Franciskanermunken broder Georg, från sydtyska klostret i Dietfurt, är en sprudlande person som delar sin livslust, dansglädje och kärlek till Gud med kursdeltagarna på kursgården Getmossen utanför Kil i början av augusti.

I DANSEN OCH MUSIKEN får vi möjlighet att ”bara vara” en stund och stänga av det brusande livet omkring oss, släppa orden och låta kroppen härbärgera våra böner och tankar.

TID: Fredag 7/8 18.00 (start med enkel kvällsmat) – söndag 9/8 13.00 (avslut med lunch)

PLATS: Kursgården Getmossen, Kil (4-5 mil utanför Karlstad längs väg E45 mot Sunne)

PRIS: 1 200:- Samarr med Sensus

KURSIÑNEHÅLL & ANMÄLAN:

<http://universitetskyrkankarlstad.blogspot.se>

Sista anmälningsdag: 15 JUNI

FOTO: RICHARD JONSSON

Utforska stans äldsta byggnad

FÖR SNART 300 ÅR SEDAN, den 11 maj 1724, la murarmästare Christian Haller grundstenen till domkyrkan. Den är därmed Karlstads äldsta byggnad och väl värd att utforska lite närmare!

I sommar håller vi kyrkan öppen hela dagarna och erbjuder guidningar, tornuppstigningar och vacker lunchmusik. Guidningarna ger dig en ordentlig inblick i kyrkans historia och alla de konstnärliga utsmyckningarna.

Det är inte så många som gått uppför det nästan 200 trappstegen i det 58 meter höga tornet. De som varit där kan berätta om en fantastisk utsikt – ibland ända bort till köptemplet IKEA!

FOTO: JOHANNA HEDSTRÖM

VÄL UPPE kan du studera de tre klockorna, storklockan, mellanklockan och lillklockan på nära håll. Den tre ton tunga storklockans dova ton hörs inte lika ofta som lillklockans betydligt ljusare klang.

Öppettider, guidning, tornuppstigning & lunchmusik 15/6-14/8

ÖPPETTIDER: Mån-fre 9.00-19.00, lö 10.00-16.00, sö 10.00-18.00

GUIDNING: Mån-fre 13.15-18.30

TORNUPPSTIGNING: Mån-fre 15.00

LUNCHMUSIK: Torsdagar 12.00

Utställningar

Sommarutställning i Pilgrimskapellet vid Hammarö kyrka

1/6-31/8 mån-fre 8.30-17.00

lö-sö 10.00-17.00 "Min pilgrimsränsel"

15 personer tar sig an en ränsel och gör den till sin egen. I ett bildspel kommer du att kunna se hur packningen ser ut i de olika ränselarna. När du beger dig ut på en resa, hur se din packning ut?

Sommarutställning Hammars gård vid Hammarö kyrka

14/6-3/8 11.00-17.00 "Möten" Tolv fotografer

Ann De Geer, Sofia Chameli Roedenbeck, Richard Tegnér, Ulla Duell, Ingvar Skeberg, Kerstin Wennefjord, Anders Fredriksen, Stefan Knorn, Annika Eriksdotter, Ralf Bäckvik, Gösta Elmqvist och Sofie von Frenckel.

Vernissage för båda utställningarna på Kulturbygdens dag 14/6 11.00

...

Minnesutställning i Västerstrands kyrka

2/8-30/8 Mån-tors 10.00-14.00, sön i samband med gudstjänst

Minnesutställning med målningar av Marita Hedberg. Marita, vars konstintresse väcktes tidigt, gick ur tiden förra hösten endast 52 år gammal.

FÖREDRAG

Norrstrands kyrka

2/7, 16/7, 30/7 19.00 Föredrag och kaffeservering. 2/7 "Kreativt återbruk", Karina Nilsson. Hämta inspiration på karinasinspirationsblogg.se

Övriga datum se hemsida för program.

Västerstrands kyrka

18/8 18.00 En kväll om antikviteter.

Sinnenas Kalevala

14
JULI

Det finska nationaleposet Kalevala blir en totalupplevelse för dig som kommer till Västerstrands kyrka den 14 juli.

AGNES REUTER SPELAR Östersjöfinsk folkmusik på cittra, Kaija Raskinen berättar om Kalevala, visar vackra bilder ur sagan och ger dig möjlighet att med händerna upptäcka Kalevala-inspirerade ting. Och lukt- och smaksinnena får sitt genom att det bjuds på hembakta karelska piroger med äggsmör.

TID: 14/7 18.00

PLATS: Västerstrands kyrka

ÖPPEN FÖRSKOLA

FOTO: ALEX & MARTIN / JON

MITT I HETA SOMMAREN

ÄVEN OM SOLEN SKINER ute har alla inte lust att ligga på badstranden hela dagarna. Kanske har man inte heller råd eller möjlighet att resa bort för att uppleva något nytt.

Då kan det vara bra att veta att kyrkans Öppna förskolor, fina mötesplatser för föräldrar och barn i förskoleåldern, håller öppet i sommar.

Här träffas föräldrarna under trivsamma former och barnen får stimulans i sin utveckling genom lek, skapande och sång.

SOMMARÖPPEN FÖRSKOLA

Lek och fika, spel och pyssel, sång och musik, överraskningar.

Vikenkyrkan

mån-tors 10.00-14.00, v 26-28

Västerstrands kyrka

ons-tors 10.00-15.00, hela juni & juli

**SKARA
SOMMARLAND
3/7**

Sommarkul, Buskul och Skara sommarland

Skolavslutning och sommarlov, men vad ska vi hitta på tills mamma och/eller pappa får semester?

Kom på Sommarkul! Vi öppnar församlingshemmet, öppna förskolan och uteplatsen och erbjuder lekar, pyssel, tävlingar, tipspromenader och vattenlek. I caféet kan du köpa go'fika, frukt samt enklare lunch.

ALLA ÄR VÄLKOMNA och det finns aktiviteter för barn i alla åldrar. Har du slutat åk 2 eller är äldre är det ok om du kommer med kompisarna. Är du yngre har du en vuxen med dig.

De dagar det är skönt väder har vi Buskul vid Ilandatjärn. Då arrangerar vi aktiviteter och tävlingar vid Ilandatjärn kl 13.30-15.00. Kanske kommer förra årets succé med pirater och indianer tillbaka? Vi sätter upp anslag vid badplatsen samma dag samt meddelar på hemsidan.

Som avslutning på familjeveckorna, fredag den 3 juli, åkervi till Skara sommarland.

Med reservation för ändringar, kolla hemsidan för aktuell information www.svenskakyrkan.se/grava

ANMÄLAN TILL SKARA SOMMARLAND: Agneta Boman, 054-53 62 25 eller agneta.boman@svenskakyrkan.se

Sommarkul i Grava församlingshem

15/6-2/7 Måndag-torsdag 10.00-14.00
Grava församlingshem, Skönviksvägen 2, Skåre
(Buss 8, Hpl Skönviksvägen)

Buskul vid Ilandatjärn

15/6-2/7 Mån-tors 13.30-15.00 Dagar med skönt väder. Ilandatjärn ligger vid Ilandaskolan (Buss 2)

Skara sommarland

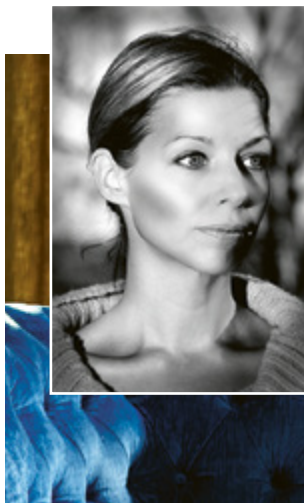
3/7 Alla under 16 år reser i sällskap med vuxen. Är du kortare än 100 cm åker du gratis. Över 100 cm -18 år: 100 kr. Vuxna: 270 kr. Familjepris: 650 kr (två vuxna och 2 barn). I priset ingår entré och bussresa. **Anmälan senast 26/6**

ORGEL-FESTIVAL
i Domkyrkan

— Onsdagar i augusti 20.00
5/8 · 12/8 Kristina Shtegman
19/8 James D. Hicks · 26/8

Jazzkonsert
med Rigmor och
Christina Gustafsson
Väse kyrka
2 juli kl 19.00

KONSERTER

Domkyrkan

5/6 19.00 Augustana College Choir, Usa.

7/6 18.00 Årets sommarkonsert med Karlstads Motettsällskap och pianisten Elisabeth Boström.

14/6 18.00 Orgelkonsert med Eneken Berglund.

24/6 20.00 Körkonsert med Jakobs Kammarkör, Stockholm.

Skoghalls kyrka

13/6 18.00 Orgelkonsert med George Chittenden, Cathedral organist i Nya Zeeland.

Väse kyrka

2/7 19.00 Jazzkonsert med Rigmor och Christina Gustafsson. Entré.

5/8 19.00 Jazzkonsert med New Orleans Heat. Entré.

MUSIK I SOMMARKVÄLL

Alsters kyrka 18.00

Kaffe serveras i Sockenstugan före och efter konserterna.

14/6 Maria och Hannes Rydberg, Annika Bohlin. Sång, gitarr, piano.

28/6 "To the moon and back – kärlek genom livet" Johanna Lidén Norrman och Emelie Danielsson.

Domkyrkan onsdagar 20.00

1/7 "Himlens polska", Folk/tidig-musikduon Dråm, Anna Rynefors och Erik Ask-Upmark.

8/7 Hyllningskonsert till Monica Zetterlund, Lovisa Lindkvist trio.

15/7 "Från Venedig till Wien" 1700-talsmusik, Camerata Mandolino Classico.

22/7 Trio Jabadin, Magdalena Nilsson, Christian Jormin och Livet Nord.

29/7 "Där finns kärleken" The Holy Shake – dans, sång, recitation.

Grava kyrka lördagar 18.00

20/6 "Kan vi få skänka er en ton?" Flat five.

27/6 Jazz, pop och visa, Annie Persson trio, Annie Persson, Johan Strååt, Erik Rosengren.

4/7 Klassiskt, visa och folkton, Rebecka Lassbo och Hans Lassbo.

18/7 Ohört från förr, Struve och Norman Tiliakvartetten, Saana Kähkönen, Martina Lassbo, Sigrid Kroeker, Rebecka Lagman.

25/7 Visa, folkmusik och klassiskt, Torbjörn och Alicia Strand.

Hammars gård tisdagar 19.00

Kaffeservering 18.00-19.00

30/6 "Cavatina" Mattias von Wachenfeldt, klassisk gitarr.

7/7 Program se hemsida.

14/7 Program se hemsida.

21/7 I Sankta Helenas fotspår – en musikalisk pilgrimsresa, Qiyans krets, Marianne Holmboe, Josefine Liftig och Adele Veronika Halten.

28/7 "Naturmusik, människomusik och himlamusik" Johnny Hedlund och Per Östlund.

Hammarö kyrka

20/6 Midsommardagen 18.00

"Sommarbuketter", musik i midsommarkväll med familjen Bäckman.

Herrhagskyrkan torsdagar 19.00

Andakt och servering.

25/6 Kören Sångkompaniet.

2/7 Sanger från Bosnien, Serbien, Kroatien och Makedonien, Ilija Marjanovic, Boban Asanovic.

9/7 "Guds lov i naturen" Björn Andersson, Sven Olsson och Per Östlund.

16/7 "Blues i sommarkväll" Blueskaps Hans Persson, Per-Åke Karlsson, Per-Olov Samuelsson, Ingvar Svensson.

23/7 "Sweet & Swing i sommarkväll"

Bengan Trio, Åke Emilsson, Rune Persson, Bengt "Bengan" Uhlén.

30/7 "Jazz och visa i sommarkväll" Helena Skyman Trio.

6/8 "Somriga visor" Mats Backlund, Susann Backlund.

Kronoparkskyrkan

Onsdagar 24/6-26/8

Kvällar med gemenskap, musik och andakt i centrum.

18.30 Drop in fika, 19.00 Sommar-gudstjänst, 19.30 Musikkafé med gäster.

Norrstrands kyrka 19.00

25/6 Jordgubbskväll. Kom i sommarstämning med jordgubbar och musik, Norrstrands kyrkokör.

9/7 Folkmusik i sommarkväll, Sofia Bertilsson och Emma Lindeberg Berglund berättar en folkmusiksaga och väver in sjungna folkmelodier.

23/7 Karolina Wallin Agaeus och Pelle Östlund framför romanser och sånger av bl.a. Mendelssohn, Händel och Stenhammar.

6/8 Gitarr i sommarafton, Mattias von Wachenfeldt.

Nyeds kyrka

16/8 18.00 "Blandad buket", familjen Bäckman, sång, flöjt, fiol och piano.

Råtorpskyrkan onsdagar 19.00

12/8 "Folk och Musik på Fik"

En glad och stämningsfull blandning av folkmusik, blues, berättelser och vers på det värmländska tungomålet med Eva Deivert och Bert Deivert. Kaffe med fika.

26/8 "Jazz med glass" Jazz, folk- och världsmusik med Pasi Pasanen och Jonny Lindström.

Vikenkyrkan

18/6 18.00 "Nordisk harmoni"

Musik av nordiska tonsättare för violon och piano, Anne Hegna Grumer och Helena Strömberg.

Västerstrands kyrka 18.00

23/6 Musikkväll med Carlstad Traditional Jazz Band & Senior Swing Seven.

14/7 Kalevala – kom och upplev det finska nationaleposet med alla fem sinnen.

Älvsbacka kyrka 18.00

Kaffe serveras i Sockenstugan före och efter konserten.

5/7 "Ljuva toner för ljumma kvällar"

En vandring mellan musikstilar och årtionden. Peter och Ulrica Boman, Magnus Lindholm och Eva Enders.

12/7 "Den värld så skön vi finner"

Visor och folkmusik med sommaranknytning, Pär, Emil och Sofia Kunze.

19/7 "Från Geijer till Liszt" Martin Edin och Marika Gejrot.

26/7 "Visor i jazzton" Boel Johansson och Sandy Wallgrens trio.

2/8 "En musikalisk resa genom sorg och glädje" Carina Malmén och Peder Holmqvist.

9/8 Erik Lihm och Ann-Cathrine Wikander.

Livskris? Hör av dig!

HAR DU DRABBATS AV sorg, separation, arbetslöshet, existentiell kris eller andra dramatiska händelser? Har du problem i nära relationer eller behöver hjälp att hantera din aggressivitet?

På Samtalsakuten och Krismottagningen för män får du hjälp och möjlighet att bearbeta och samtala om den uppkomna krisen. Båda mottagningarna har förstärkt sekretess och för inga journaler.

Din första kontakt sker via telefon-svarare, tala in ditt namn och telefonnummer så rings du upp så snart som möjligt.

Varje besök kostar 120 kr och du har möjlighet att få upp till åtta samtal.

FOTO: LOTTASUNDBERG/IKON

TA KONTAKT VIA

samtalsakuten@karlstad.se eller via telefonsvararen på 054-18 00 50, du rings upp så snart som möjligt. Stängt för nybesök 20/7–2/8.

krismottagningenforman@karlstad.se eller telefonsvararen 054-18 01 54, du rings upp så snart som möjligt. Semesterstängt 13/7–2/8.

ANDAKTER & GUDSTJÄNST v 26-31

Söndagar 10.00 Hammarö kyrka
Söndagar 10.00 Västerstrands kyrka
Söndagar 11.00 Domkyrkan
Söndagar 11.00 Norrstrands kyrka
Söndagar 18.00 Rudskyrkan

MORGONBÖN

Må, ti, to och fr 10.00 Vikenkyrkan

MUSIKGUDSTJÄNSTER

7/6 18.00 Söndagsmessa "Vivaldi på orgel och gitarr", Birgitta Brodén och Christer Brodén, Skoghalls kyrka.
21/6 11.00 "Orgelgudstjänst" organist Ragnhild Pettersson spelar på den unika läktarorgeln som invigdes midsommar 1858, Väse kyrka.
11/7 18.00 Träd och vind – en musikgudstjänst med flöjt och marimba, Sandra Halvarsson och Simon Halvarsson, Grava kyrka.

FRILUFTSGUDSTJÄNSTER

14/6 11.00 Friluftsgudstjänst på kulturbygdens dag, Skärgårdsmuseet, Hammarö. Medtag gärna kaffekorg.
20/6 11.00 Gudstjänst vid Dungen på Nyeds kyrkogård.
20/6 15.00 Gudstjänst vid Springbrunnen på Alsters kyrkogård.
21/6 11.00 Friluftsgudstjänst hos Elvi Jonsson, Krontorp, för vägbeskrivning kontakta Grava församling, kyrkkaffe.
21/6 15.00 Friluftsgudstjänst vid Torskedslögen, Molkom.

21/6 18.00 Ekumenisk friluftsgudstjänst, Svenshults bygdegård, Hammarö. Medtag gärna kaffekorg.
12/7 11.00 Friluftsgudstjänst, Nyeds hembygdegård.
26/7 11.00 Friluftsgudstjänst på strandkanten vid Fågeltornet, Södra Hyn (Träfotere), Karl-Erik Möberg berättar om fågelskådning.
23/8 11.00 Ekumenisk gudstjänst på Gravadagen vid hembygdegården i Träfotere, Hynboholm.

Gudstjänster ...

... firas **varje söndag** vid olika tidpunkter. Se kalendariet nedan, kyrkornas hemsidor samt torsdagarnas predikoturer i NWT och VF.

Sinnesrogudstjänsten...

... bygger på delar ur 12-stegs-rörelsen och deltagarnas egna erfarenheter ur livet. Alla är välkomna, oavsett hur dessa erfarenheter ser ut!

Första söndagen i månaden 18.00, Herrhagskyrkan

Regnbågsmässan...

... är en nattvardsgudstjänst för alla HBT-vänliga personer. Mässan som präglas av öppenhet firas i gemenskap med och för homo-hetero-bi-trans- och queerpersoner.

28/8 19.00 därefter sista fredagen i månaden **19.00, Norrstrands kyrka**

HÄR NÄR DU OSS

svenskakyrkan.se/hammaro
054-51 24 00

svenskakyrkan.se/karlstadspastorat
054-14 14 00

svenskakyrkan.se/grava
054-53 62 20

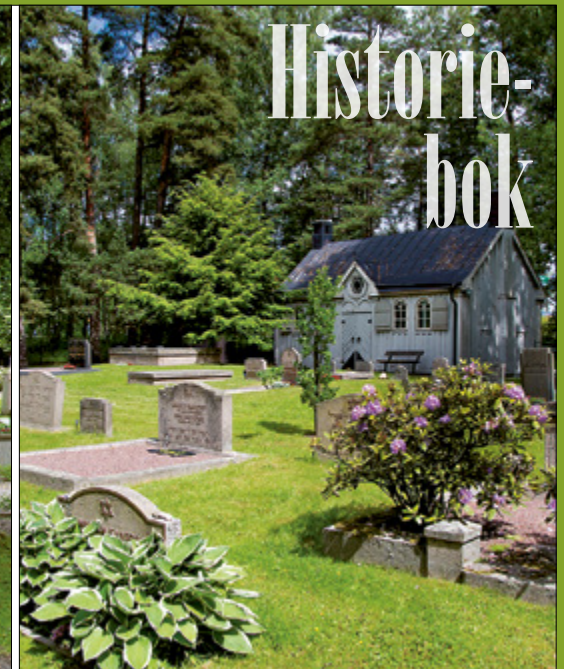
Intensiv introduktionskurs i kristen tro

Anm: senast 14/8 till Jenny Persson
054-14 19 75

jenny.persson@svenskakyrkan.se

TID: Lördag 25/8 13.30-18

PLATS: Västerstrands kyrka

Från vänster: Nyeds kyrkogård i Molkom har legat på sin nuvarande plats sedan 1500-talet. Västra kyrkogården i Karlstad är utformad enligt 1800-talets stilideal medan Mosaiska kyrkogården i sin tur vittnar om en mörk del av Europas historia.

Illa har vi på något sätt en relation till kyrkogården. Kanske ser vi den som park, vilorum, historiebok? Kanske som en plats för minne och saknad, helighet och vördnad? Oavsett vad den främst betyder för var och en av oss finns anledning att ge sig ut på upptäcksfärd. De olika kyrkogårdarna i vår närhet har var och en sin alldeles egen personlighet.

----- text CECILIA HARDESTAM bild PER BERGGRÉN -----

STÖRST AV DEM är den 275 000 kvadratmeter stora Rudskyrkogården, skapad av arkitekten Sigurd Lewerentz som också utformat den vackra Skogskyrkogården i Stockholm. Bortanför asfaltsvägarna slingrar sig stenlagda gångar genom den parkliknande, avstressande miljön.

Här har den naturliga växtligheten kompletterats med bland annat rhododendron, azaleor och klätterhortensior och under försommaren omsluts besökaren av väldoftande färgprakt. Det finns också många intressanta gravstenar från gångna tider att upptäcka liksom nutida, bland annat, vid de muslimska gravkvarteren.

För att nu inte tala om vår minsta kyrkogård, den drygt 2 000 kvadratmeter stora Mosaiska kyrkogården. På denna plats kan man begrunda ödet för det tiotal kvinnor som dog i Karlstad kort efter att ha befriats ur nazisternas koncentrationsläger. Här vilar också den kvinna som fick ett långt liv i Värmland och på vars gravsten det bland annat står: Överlevde Auschwitz/Ålskad/Oerhört saknad.

TROLIGEN FINNS FÅ ANDRA länder som sköter sina kyrkogårdar så väl som vi gör här i Sverige. När de dessutom ligger i anslutning till skog och vatten blir de, liksom Nyeds, Hammarös och Älvsbackas kyrkogårdar mycket vackra utflyktsmål. Vid Väse kyrkogård bidrar den strömmande Glumman, liksom odlingslandskapets trädgångar till platsens speciella karaktär. Närheten till åkrar och fält präglar för övrigt även Gravas, Östra Fågelviks och Alsters kyrkogårdar.

Så varför inte passa på att i sommar uppsöka dessa miljöer, miljöer som talar in i folksjälen på de flesta av oss och påminner om att det fantastiska livet är till låns. ●

Vill du läsa mer? -----

Per och Inger Berggrén har i bild och ord skildrat de nio kyrkogårdar som ingår i Karlstads pastorat i boken "De vackra kyrkogårdarna i Karlstads pastorat".

Boken kan köpas i Karlstads bokaffärer och via Kyrkogårdsförvaltningen, tel 054-14 14 60.